

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 18 mei 2022

betreft Vragen inzake de Staat van het Onderwijs en de beleidsreactie hierop

ons kenmerk 171126.01U

Geachte heer Dijkgraaf,

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs en u van 13 april 2022¹ waarin u de Kamer de Staat van het Onderwijs 2022 en de beleidsreactie daarop aanbiedt. De leden van de fracties van **GroenLinks**, de **PVV** en de **PvdD** wensen naar aanleiding hiervan de regering de volgende vragen te stellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de fractie van **GroenLinks** wijzen erop dat de Inspectie van het Onderwijs in de Staat van het Onderwijs benadrukt dat een duurzame renovatie van het stelsel nodig is om het fundament van het onderwijs, dat op meerdere plekken onder druk staat, te verstevigen. Dit om te zorgen voor kansengelijkheid voor de groepen die nu nog achterblijven en die soms zelfs niet eens de minimale bagage aan kennis en vaardigheden meekrijgen. Deelt de regering dit standpunt en zo ja, hoe gaat deze duurzame renovatie vorm krijgen? De Inspectie van het Onderwijs noemt concreet de modellen in Zweden en Ierland. Kan de regering hierop reflecteren, waarbij eveneens de toegankelijkheid en segregatie in het onderwijs worden meegenomen?

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat de regering wil inzetten op intensievere samenwerking tussen onder andere reguliere en speciale scholen, het praktijkonderwijs, de gemeenten en jeugdhulpinstellingen om op deze wijze de toegankelijkheid van het (voortgezet) special onderwijs en de perspectieven van leerlingen te vergroten. Is deze ambitie volgens de betrokken partijen uitvoerbaar, gezien de hoge werkdruk in zowel het (voortgezet) speciaal onderwijs als de Jeugdzorg? Wat zijn de reacties van belangenorganisaties – zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Jeugdzorg Nederland, de sectorvereniging voor het primair onderwijs (PO-Raad) en de Vereniging van scholen in het voortgezet onderwijs (VO-Raad) – op de beleidsinzet van de

---

¹ Kamerstukken I 2021/22, 35 925 VIII, E.

datum 18 mei 2022
ons kenmerk 171126.01U
blad 2

regering en wil de regering deze met de Kamer delen? Op welke wijze zorgt de regering er bovendien concreet voor dat niet alleen de toegankelijkheid van het speciaal onderwijs zelf, maar ook de toegang tot verschillende leerniveaus en profielen binnen het speciaal onderwijs en een succesvolle doorstroom naar een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt gewaarborgd blijven? Op welke wijze waarborgt de regering in haar visie de digitalisering in het (hoger) onderwijs in die zin dat elke leerling toegang heeft tot online onderwijs en een goede thuiswerkplek? Het voornemen om tot 2025 één miljard euro uit te trekken voor meer kansengelijkheid in het onderwijs juichen de leden van de fractie van GroenLinks toe. Deze leden vragen de regering hoe dit betrekking heeft op de toegankelijkheid van het onderwijs. Is de regering voornemens de middelen voor kansengelijkheid te koppelen aan toegankelijkheid?

Naast toegankelijkheid in relatie tot kansengelijkheid zien de leden van de fractie van GroenLinks graag dat er ook concreet in het voorkomen van segregatie binnen het onderwijs wordt geïnvesteerd. Hoe verhoudt zich dit tot het alloceren van de hiervoor genoemde middelen? De Inspectie van het Onderwijs constateert dat de onderwijssegregatie naar opleidingsniveau van de ouders groot is en niet afneemt. Het valt de fractieleden van GroenLinks op dat de regering in haar brief niet expliciet ingaat op het thema onderwijssegregatie, terwijl onderwijssegregatie samenhangt met verschillen in onderwijskwaliteit, kansengelijkheid en daarmee de toegankelijkheid van vervolgopleidingen en de arbeidsmarkt. Hoe verhouden de ambities van de huidige regering zich tot de Beleidsagenda tegen segregatie in het funderend onderwijs² en de lopende initiatieven om segregatie in het onderwijs te verminderen, bijvoorbeeld de Gelijke Kansen Alliantie?³ Op welke manieren integreert de regering de aanpak van onderwijssegregatie in de in haar brief aangekondigde visies en plannen? De Inspectie van het Onderwijs constateert bovendien dat de verschillen tussen scholen in lees- en rekenresultaten groter zijn geworden. Wat is de relatie tussen deze dalende basisvaardigheden en schoolsegregatie? Hoe ondersteunt de regering concreet de slechtst scorende scholen in het verbeteren van de basisvaardigheden van leerlingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de fractie van de **PVV** merken op dat het Nationaal Programma Onderwijs een eenmalige investering betreft van 8,5 miljard euro om onder andere de gevolgen van de pandemie tegen te gaan. Deze gelden kunnen scholen en instellingen inzetten voor het wegwerken van leervertragingen en voor interventies voor verbetering van het welzijn van leerlingen en studenten. Deze leden merken daarnaast op dat het 'Masterplan Basisvaardigheden' wordt geïntroduceerd om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, waaronder ook de verbetering van de zogenaamde basisvaardigheden (lezen, taal en rekenen) van leerlingen. De leden van de fractie van de PVV hebben in dit kader de navolgende vragen.

1. Scholen en instellingen kunnen door de beschikbaar gestelde gelden extra leraren, schoolleiders, vakleerkrachten, jongerenwerkers, mentoren en overig ondersteunend personeel aanstellen alsmede extra uren creëren voor culturele of sportieve activiteiten, bijscholing, sociale vaardigheidstrainingen en anderszins. Kan de regering aangeven in hoeverre deze

---

² Kamerstukken II 2021/22, 31 293, nr. 571.

³ Zie hiervoor: <https://www.gelijke-kansen.nl/>.

datum 18 mei 2022
ons kenmerk 171126.01U
blad 3

investering voor extra inzet van functionarissen en ondersteunende activiteiten ook op de langere termijn structureel zal zijn?

2. Kan de regering aangeven op welke wijze zij ervoor gaat zorgen dat het 'Masterplan Basisvaardigheden', om in het funderend onderwijs en in het MBO tot een goede beheersing van de basisvaardigheden (met name lezen, schrijven en rekenen) te komen, op alle scholen en instellingen dezelfde prioriteit zal krijgen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD

De leden van de **PvdD**-fractie merken op dat de regering de vergroting van kansengelijkheid als een belangrijke maatschappelijke opgave ziet en dat de regering geld uittrekt om die via het onderwijs te bevorderen. Deze leden vragen de regering of zij bereid is om in het kader hiervan ook aandacht te besteden aan de kansengelijkheid tussen meisjes en jongens die wordt versterkt door de significant verschillende rollen die zij krijgen toebedeeld in schoolboeken en examens, en middelen uit te trekken om deze oorzaak van kansengelijkheid te reduceren.

Meerdere onderzoeken naar onderwijsmateriaal laten zien dat vrouwen en de beroepen die vooral door vrouwen worden beoefend (zoals de zorg en het onderwijs) sterk ondervertegenwoordigd zijn in het lesmateriaal.⁴ Deze leden merken op dat er veel minder vrouwelijke dan mannelijke personages voorkomen in schoolboeken en examens en dat zij, indien zij wel voorkomen, een lagere maatschappelijke status hebben. Het verschil is zelfs groter dan in de werkelijkheid. Volgens deskundigen heeft dit verschil, dat vermoedelijk onbedoeld en onbewust in het materiaal terecht komt, een negatief effect op het zelfvertrouwen en de ambitie van meisjes. Voor zover het lesmateriaal de attitude van leerkrachten reflecteert, zou dit bedoeld effect versterken en de kansengelijkheid nog verder kunnen vergroten. Ook kan de ondervertegenwoordiging van (personages in) de zorgsector en het onderwijs ertoe leiden dat scholieren minder geneigd zijn een beroep in deze sectoren als aantrekkelijk te zien.

Is de regering zich bewust van dit aspect van kansengelijkheid, dat deze leden niet zien terugkomen in de Staat van het Onderwijs? Is de regering bereid om dit aspect mee te nemen bij de aanpak van kansengelijkheid in het onderwijs? Ziet de regering daarbij kans om dit bij de Inspectie van het Onderwijs en het College voor Toetsen en Examens onder de aandacht te brengen met de vraag hieraan aandacht te besteden?

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief. Een gelijkkluidende brief is verzonden aan de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs.

---

⁴ Zie hiervoor: <https://esb.nu/esb/20046594/vrouwen-in-de-economie-een-levenslange-ontmoediging> en <https://www.judimesman.nl>.

datum 18 mei 2022
ons kenmerk 171126.01U
blad 4

Hoogachtend,

Prof.dr. M.J. Verkerk
Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap